

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV VA O'RТА MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI
TOSHKENT DAWLAT SHARQSHUNOSLIK UNIVERSITETI

7.	O'quv dasturi "Tarjimashunoslik va xalqaro journalistika" kafedrasida ishlab chiqilgan va 2021-yil <u>27</u> <u>08</u> dagi " <u>1</u> " - sonli bayonnomasini bilan ma'qullangan.
8.	O'quv dasturi Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti Kengashining 2021 - yil " <u>28</u> " <u>08</u> dagi " <u>1</u> " - sonli bayoni bilan tasdqilangan.
9.	Fan/modul uchun mas'ul:
PhD. N.Xodjaeva – Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti, "Tarjimashunoslik va xalqaro journalistika" kafedrasi mudiri
Taqribchilar:
PhD. X.X.Xomidov – Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti, "Tarjimashunoslik va xalqaro journalistika" kafedrasi dosentni
F.f.n. E.Ochilov – O'ZR FA O'zbek tili, adabiyoti va folklori instituti katta ilmiy xodimi.

TARJIMA METODOLOGIYASI VA SINXRON TARJIMON MAHORATI

FANINING O'QUV DASTURI

- Bilim sohasi: 200 000-San'at va gumanitar fanlar
 Ta'lim sohasi: 230 000-Tillar
 Mutaxassislik: 70230202 - Sinxron tarjima (sharq tillari bo'yicha)

Toshkent-2021

<p>4.</p> <p>VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • seminarlar (mantiqiy fiklash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimatlarni qilish; • individual loyihalar; • jamaoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
<p>5.</p> <p>VII. Kreditlarni olish uchun talablar:</p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshirqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishlari topshirish.</p> <p>Asosiy adabiyotlar:</p> <p>6.</p> <p>1. Чернов Г.В. Синхрон таржима назарияси ва амалийти (рус тилидан X.Хамидов таржима килиб нашрга тайёлаган). (Ўкув кўлганма) – Тошкент: ТошДШИ, 2019.</p> <p>2. Намидов Х., Исматуллаева Н. Синхрон таржима (о'чун қо'llама). – Toshkent: ToshDShi, 2019.</p> <p>3. Ochillov E. Tajimashunoslikning nazariy masalalari. – Toshkent: Sharqshunoslik instituti, 2014.</p> <p>4. Мухтаров Т., Хожаева Н. Научно-технический перевод (учебное пособие). – Ташкент: ТашГИВ, 2015.</p> <p>Qo'shimcha adabiyotlar</p> <p>3. Mirziyoyev Sh. "Tanjidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir raʼbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak". – Toshkent: O'zbekiston, 2017. – 56 b.</p> <p>4. Mirziyoyev Sh. "Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini bigalikda barpo etamiz". – Toshkent: O'zbekiston, 2017. – 56 b.</p> <p>5. Gillies A. Conference interpreting. A student's practice book. – London: Routledge, 2013. – 285 p.</p> <p>6. Ширяев А.Ф. Синхронный перевод: деятельность синхронного переводчика и методика преподавания синхронного перевода. – М.: Воениздат, 1979. – 183 с.</p> <p>7. Очилов Э. Таржимашунослик терминларининг изоҳли лугати. – Тошкент: Шарқшунослик институти, 2014.</p> <p>Axborot manbalari</p> <p>1. http://www.ziyo-net.uz</p> <p>2. http://www.natlib.uz</p> <p>3. http://www.bookfi.com</p>

<p>10. Sinxron tarjimaning lingvistik xususiyatlari va tarjima muammollari</p> <p>11. Sinxron tarjima modelari</p> <p>12. Sinxron tarjima va uslub xususiyatlari</p> <p>13. Tarjima turlari va tafsovtular</p> <p>14. Sinxron tarjimaning sohaviy xususiyatlari</p> <p>15. Sinxron tarjima o'qitish metodikasiga doir Amaliy mashg'ulotlar multimedya qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akadem guruhga bir o'qituvchi tononidan o'kazilishi lozim. Mashg'ulotlar interfaol usullar yordamida o'tlishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvoofiq.</p>	<p>IV. Mustaqil ta'limga quyidagi mavzular ishlari</p> <ol style="list-style-type: none"> Sinxron tarjimonlar ijodi Sinxron tarjimon mahorati qirralari Sinxron tarjima texnikasi Notiq uslubini tarjimada qayta yaratish Terminlar tarjimasi usullari So'z boyligi va tarjima Sinxron tarjima murakkabliklari Tarjima usullari haqida Sinxron tarjimaning sohaviy leksik xususiyatlari Tarjima metodikasi va metodologiyasi <p>Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha magistrant-talabalardan referatlar tayyorlash va uni taqdimat qilish tavsisi etiladi.</p>
	<p>V. Fan o'qitilishining matijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)</p> <p>3. Fanni o'zlashtirish natijasida magistrant:</p> <p>Tarjimashunoslikning asosiy metodlardan xabardor bo'lishi; Tarjimashunoslikning asosiy tadtqiq va tahlil usullarini tarjimalarga qo'llay bilishi; Tarjima metodollarini tarjima, tadtqiqot va o'quv jarayoniga tabbiq eta olishi; Olingan nazariy bilimlarni asarlар tarjimasi va tahliliida qo'llay olishi; Tarjimada til vositalarini ongi ravishda tanlashi;</p> <p>Tarjima san'ating sir-sinoatlarini o'zlashtirishi; Tarjima amaliyotida qo'llangan ijobjiy tarjibalarini o'rghanish va ularidan o'z tarjimalarida qo'llashi;</p> <p>Tarjimada shakl va mazmun birligini ta'minlashi;</p> <p>Tarjimada mualif uslubini saqlashi;</p> <p>Tarjimaning faqat asliga to 'g'ri bo'lishi bilan kifoyalanmay, uning o'qishli chiqishni va ta'sirchan bo'lishini ta'minlashi;</p> <p>Sinxron tarjimon kompetetiviyasi va og'zaki tarjima texnikasi o'ziga xosliklari haqida yetarli darajada ma'lumotga ega bo'lishi;</p> <p>Turli xarakter va uslubdagi matnlar tarjimasi usullarini egallashi kerak bo'лади.</p>

Fan/modul kodi TMSM104 (magistratura)	O'quv yili 2021-2022	Semestr 1	ECTS - Kreditlar 4
Fan/modul tur'i Mejlburiy	Ta'limga nomi Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'limga (soat)
1. Tarjima metodologiyasi va sinxron tarjimon mahorati		60	60
2. Fanning mazmuni		60	120

I. Fanning mazmuni

Fanni o'qitishdan maqsad – magistrant-talabalarga tarjimashunoslikning asosiy metodlari va sinxron sinxron tarjimon mahoratining turli qirralari haqida ma'lumot va tushuncha berishdan iborat.

Fanning vazifasi – naignistrant-talabalarni nazariy bilimlar, amaliy ko'nikmalarni va tarjima jarayonlariga uslubiy yondashuv hamda ilmiy dunyoqarashini shakllantirish, magistrantlarda mazkur fan yo'nalishida amaliy ko'nikmalarni shakllantirish, bir qator tadtqiqot usullariga ega tarjimashunoslik mustaqil fan, sinxron tarjimonning esa o'z iste'dodi, ijodiy prinsiplari va o'ziga xos uslubiga ega mutaxassis ekanaligini nazariy hamda amaliy qobiliyat, og'zaki tarjima ko'nikmasi hamda yozma tarjima tahlii uslubiy va estetik ijhatini baholash mezonlari masalalarini tadtqiq etishdan iborat.

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruba mashg'ulotlari)

II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-mavzu. "Tarjima metodologiyasi va sinxron tarjimon mahorati"

Fanning predmeti, maqsadi va vazifalari

Fanning predmeti, maqsadi va vazifalari. Tarjimashunoslikning asosiy tadtqiq va tahlil usullari. Tarjimaga yondashish va baholash talablar. sinxron tarjimon mahoratin o'rganishing ilmiy asostari. Tarjimonning ijodkor sifatidagi qiyofasi. Bo'lajak tarjimonlarni tarjima san'atining sir-sinoatlarini bilan tanishtirish.

2-mavzu. Sinxron tarjimon mahorati haqida umumiyl tushuncha

Sinxron tarjimon mahorati nimalarni o'z ichiga oladi? Sinxron tarjimon mahoratinning asosiy qirralari. Tarjimada sinxron tarjimon mahorati asosan uning so'z qo'llashida namoyon bo'lishi. Tarjimonning xabardorlik daramasi, talqin imkoniyati, tarjibasi va mahorati. Mohir tarjimonlarning ijodiy laboratoriyasiga olib kirish. Tarjima mashaqqati. Taniqli tarjimashunos va tarjimonlarning tarjimon melliati va mahorati haqidagi fikrlari.

3-mavzu. Tarjima konsepsiysi. Tarjimon va tinglevchi

Konsepsiya tushunchasi. Tarjima Konsepsiysi. Tarjimonning ma'lum mavzuviy sohani talqin qilish darajasi. Tarjima auditoriyasi. Tinglovchining

tarjimani qanday qabul qilishi. Tarjima konsepsiyanining tayanch nuqtasi tarjimonning interpretatsiyaviy mavqeidan iborat ekanligi. Tarjimon ijodiy metodining g'oyaviy asosi. Tarjima sohalari. Tarjimani baholasin mezonlari va mavzuviy sohaga mo'jallab tarjima qilinishi qoidalari. Tarjimada adaptatsiya.

4-mavzu. Sinxron tarjimon faoliyat

Sinxron tarjimon faoliyatining tuzilishi. Sinxron tarjimon faoliyati tuzilishi tasnifining metodologik asoslar. Sinxron tarjimon faoliyati tuzilishining dastlabki nazarli tasniflari. Sinxron tarjima dinamik aspektlarning eksperimental tadqiq metodikasi. Sinxron tarjimonning notiq nutqiga ko'ra yo'nalish olishi. Sinxron tarjima jarayonida tarjimon xatti harakatlarining o'ziga xos qirralari. Tarjima faoliyatini yagona jarayonga birlashtiradigan xususiyatlar.

5-mavzu. Asliyat matnni idrok etish va tarjima tilida qayta yaratish jarayonlarning parallelligi.

Nazariy va analisy qiziqish paydo qiluvchi muammoning aspektlari. Tadqiqot metodikasi. Qabul qilish va so'zlashni ketma-ket amalga oshirish usuli. Bir vaqtning ozida idrok etish va gapirish rejimi. Matnni asliyat tilida talafluz qilishda dastlabki matnni tushunishni ta'minlaydigan mexanizmlar xususida.

6-mavzu. Sinxron tarjimon faoliyatining temporal xususiyatlari

Sinxron tarjimaning umumiy temporal xususiyatlari. Biriamchi matnni anglash, tarjima echimlarni topish va amalga oshirish jarayonlarning izchiligi. Tarjimon harakatlarining fazza va tarkibiy qismaliga doir temporal karakteristikasi. Tarjimonlarning nutq tezligi spikerlarning nutq tezligiga bog'liqligi.

7-mavzu. Sinxron tarjimaning lingvistik xususiyatlari.

Sinxron tarjimaning lingvistik xususiyatlari va faoliyatni amalga oshirish shartlari. Sinxron tarjimada nutq kompressiyasining lingvistik va psixologik asoslari. Sinxron tarjimada nutq kompressiyasining miqdor xususiyatlari. Sinxron tarjimada nutq siqish (kompressiya) usullari. Nutq siqilishi natijasida sodir bo'ladigan gapning semantik tuzilishi transformatsiyasi.

8-mavzu. Individual uslub va tarjim.

Uslub haqida tushshuncha. Uslub xillari. Yozuvchi uslubi. Individual uslub va tarjima. Muallif uslubi unsurlari. Muallif va munitarjim uslubining bir-biriga mos kelish va mos kelmaslik muammosi doirasida tarjimaning ikki prinsipial masalasi: 1. O'zgani taqdim qilish. Yoki 1. Tarjima asari – tarjima asari. 2. Tarjima asari – original asar. Uslub muammosining ikki tomoni: 1. Yozuvchi ustubining tarjimon usubiga ta'siri. 2. Tarjimon uslubining yozuvchi ustubiga ta'siri. Uslubiy yaqinlik va tarjima muvaffaqiyati. Uslubiy nomuvuofiqlik va tarjimadagi muvaffaqiyatsizlik. Tarjimonlarning ixtisoslashuvi. Tarjimada serqirralik va yakranglik.

9-mavzu. Sinxron tarjimaning kompleks modeli.

Sinxron tarjimon faoliyatining umumiy modeli. Sinxron tarjima modelining uzulksiz-disket xususiyati. Sinxron tarjima jarayonining asosiy xususiyatlari.

10-mavzu. Yozma va og'zaki tarjima tafovutlari.

Nasriy matn. Epik tur va uning janrlari. Nasriy matn tarjimasining o'ziga xos xususiyatlari. Muallif uslubi, gap qurish tarzi, so'z qo'shish mahborati. Asar ritmini qayta yaratish. Tarjimada muallif uslubini saqlash. Personajlar nutqi tarjimasi. Azarda tasvirlangan milliy koloritini qayta yaratish. Milliy xos so'zlar portret va peyzaj tarjimasi. Nasriy asarning she'riy tarjimasi. Erkin tarjima xususiyatlari.

11-mavzu. Sohavy tarjima xususiyatlari.

Ilimiy tarjimaning o'ziga xos xususiyatlari. Ilimiy uslub va tarjima. Hozirgi imiy matnlari tarjimasining yutuqlari va kamchiliklari. Terminologiya va tarjima. Terminlar tarjimasida qo'llanadigan usullar. Termin tarjimasidagi har xiliklar. Terminologiya va sinonimiy. Terminlar tarjimasidagi murakkablik va quayliklar. Lug'at va tarjima. Diniy va tasawwufiy matnlari tarjimasi. Sof texnik matnlari tarjimasi. Harbiy terminologiya va tarjima. Ijtimoiy-siyosiy terminologiya. Tarjima klishelari. Rasmiy uchrashuvlar stilistiksi

12-mavzu. Sinxron tarjimaga o'qitish metodikasi.

O'qitishdan maqsad va o'quvchilar kontingeniti. O'qitish mazmun mundarijasi. Sinxron tarjima o'qitish ishini tashkil etish. Sinxron tarjima mashqlari. Mashqlar tizimi tamoyillari. Boshlang'ich mashqlar. Amaliy mashqlari. Ta'lim jarayonida mashqlar kombinatsiyasi. Sinxron tarjima qilish analiyoti

III. Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsuya etiladi:

- Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsuya etiladi:
 - Tarjimashunoslikning asosiy tadqiq va tahsil usullari.
 - Mohir tarjimontarning ijodiy laboratoriyasi.
 - Tarjima konsepsiyanining tayanch nuqtasi.
 - Sinxron tarjimon faoliyati tuzilishi tasnifining metodologik asoslar.
 - Sinxron tarjimon faoliyatiga dastlabki nazarli tasniflari.
 - Idrok etish va so'zlashni izchili amalga oshirish usuli.
 - Bir vaqtning ozida idrok etish va gapirish rejimi.
 - Dastlabki matnni tushunishni ta'minlaydigan mexanizmlar.
 - Sinxron tarjimon faoliyatining temporal xususiyatlari tasnifi.